

STICHTING TSJERKEPAAD

Jaarverslag 2022

Voorwoord door voorzitter Gerrit Groeneveld	3
Organisatie	4
- Bestuur per 31 december 2022	
- Kerngroepleden in 2022	
- Jongeren-Tsjerkepaad in 2022	
- Secretariaat	
- Vergaderingen	
- Vertegenwoordigingen	
Aantal deelnemende kerken	5
Hoe presenteren wij ons?	6
- Communicatieplan	
- Promotiemiddelen	
- Brochure	
- Website	
- Selfiewedstrijd	
Activiteiten in 2022	8
- Opening	
- Fietstochten	
- Kleasterrûntsje	
- Zoeken naar Zin	
- Sluiting	
- Inspiratiemiddag voor de vrijwilligers	
- Activiteiten van deelnemende kerken	
Aandacht in de media	10
Jaarrekening 2022	11

Voorwoord

Het thema van Tsjerkepaad 2022 was 'Kerk voor jong en oud'. Een van de activiteiten was een selfiewedstrijd, die werd gewonnen door Gerdien de Bruijn uit Brakel (Gelderland). Het was bijzonder om van haar te horen dat zij en haar man Henco al sinds 2005 naar Fryslân komen om kerken van Tsjerkepaad te bezoeken, de laatste jaren ook met hun kinderen.

We konden dit jaar weer vele duizenden bezoekers begroeten. Ze kwamen overal vandaan en gaven enthousiaste reacties. In veel kerken werden activiteiten gehouden. We danken alle vrijwilligers die de openstelling mogelijk maakten.

Hoe verder?

Onze prachtige kerken willen we graag blijven delen met jongere generaties. Om dat te stimuleren is het Jongeren-tsjerkepaad in het leven geroepen en stimuleren we activiteiten, waaraan ook kinderen en jongeren kunnen deelnemen. Het is fijn om te horen dat ook jonge mensen zich willen inzetten voor de openstelling.

Geef jongeren ruimte

Kerk- en stichtingsbesturen adviseren we om contact te zoeken met jongeren en het gebouw aan te

Gerrit Groeneveld, voorzitter Stichting Tsjerkepaad, bij de opening van seizoen 2022 in Sneek

bieden als podium voor hun activiteiten. Laat ze kennismaken met het orgel en oefenen met zang, muziek, of andere kunstuitingen in de kerk. Het kerkelijk erfgoed kan met de nieuwe gebruiksmogelijkheden opgenomen worden in het lesprogramma van de scholen.

Moment van rust

Juist in deze onrustige tijd is het goed dat mensen in een kerkgebouw op verhaal kunnen komen. Open kerken kunnen startplaatsen zijn voor bezinningstochten. Ze kunnen ruimte bieden aan allerlei ontmoetingen en inspiratieplaats zijn voor maatschappelijk engagement.

Kerk voor iedereen

De kerk is een Godshuis waar iedereen op verhaal mag komen en gastvrijheid vinden. Zo kunnen ze van betekenis blijven, ook voor komende generaties, op zondag en door de week.

Opening in Sneek

Kleasterrûntsje

Uitleg in Skettens

Sluiting in Hindeloopen

Organisatie

Bestuur per 31 december 2022

Gerrit Groeneveld	voorzitter
Jan Jurjens	vice-voorzitter
Hendrika Jellema	secretaris en penningmeester a.i.
Lykele van der Ven	bestuurslid
Frits Pasveer	bestuurslid

Kerngroepleden in 2022

Gerrit Groeneveld	voorzitter
Jan Jurjens	vice-vz, regio Zuidoost-Fryslân
Hendrika Jellema	secretaris en penningmeester a.i.
Lykele van der Ven	bestuurslid, Midden-Fryslân
Bernard Keizer	regio Noordoost-Fryslân
Warner Veltman	regio Noordoost-Fryslân
Sietze de Jong	regio Zuidoost-Fryslân
Jan van der Meer	regio Zuidwest-Fryslân
Siep Boukes	regio Zuidwest-Fryslân
Tineke Bleeker	notulist
Tryntsje de Boer	kleasterrûntsjes
Marjo Vuist	namens Jongeren-Tsjerkepaad
Klaas Stelma	websitebeheerder

Jongeren-Tsjerkepaad in 2022

Gerrit Groeneveld
Bea Buursma
Marjo Vuist
Christien Ferrari

Secretariaat Tsjerkepaad

Hendrika Jellema - Hofstee
Tsjemlân 6
8627 SJ GAUW
hh.jellema@ziggo.nl

Vertegenwoordigingen

naar Organum Frisicum:
Jan Jurjens, Jan van der Meer

naar Dorpskerkenbeweging:
Lykele van der Ven

Vanuit Fryske Rie fan Tsjerken:
Frits Pasveer

Er zijn vaste contacten met o.a.
stichting Alde Fryske Tsjerken
en stichting Jabikspaad

Vergaderingen in 2022

Het bestuur is een keer bij elkaar geweest, op 8 februari 2022

De kerngroep heeft zes keer vergaderd, op 11 februari, 25 maart, 6 mei, 10 juni, 23 september en 11 november

Het Jongeren-Tsjerkepaad vergaderde eveneens zes keer, tweemaal in Heerenveen en vier keer in Leeuwarden

Aantal deelnemende kerken

Regio	kerken 2022	(2021)
Noordwest	65	(49)
Noordoost	50	(39)
Midden	44	(32)
Zuidwest	50	(38)
Zuidoost	32	(26)
Waddeneilanden	3	(4)
Totaal	244	(188)

Hoe presenteren wij ons?

Communicatieplan

Tsjerkepaad krijgt sinds 2022 ondersteuning bij de promotie van tekstschrijver en vormgever Arjen Bakker uit Menaam. Hij stelde met ons een communicatieplan vast met als voornaamste doel: de openstelling van Friese kerken in de zomer als een vanzelfsprekendheid verankeren in de hoofden van de Friezen en toeristen. Dit doel moet bereikt worden door ons optimaal te presenteren in de media en de publieke ruimte.

Promotiemiddelen

Bakker friste onze huisstijl op en creëerde in die vormgeving flyers en posters voor Tsjerkepaad in het algemeen en voor specifieke activiteiten als de opening en de afsluiting. Ook maakte hij een zogenoemde stopperadvertentie die werd meegestuurd met onze persberichten, met het verzoek die gratis te plaatsen als er eens een advertentieplekje overbleef in krant of tijdschrift. Helaas hebben we deze advertentie nergens teruggezien.

De posters en flyers werden via het eigen netwerk van regionale contactpersonen verspreid over de deelnemende kerken, met de vraag om ze niet alleen in het eigen gebouw op te hangen, maar ook bij de plaatselijke middenstand, horeca, de huisarts et cetera om Tsjerkepaad zo breed mogelijk onder de aandacht te brengen. Onze indruk is dat de vrijwilligers daar nog wel wat bescheiden mee zijn geweest.

Brochure

Anders dan in voorgaande jaren maakten we geen dikke presentatiegids waarin alle kerken werden voorgesteld, maar een brochure van twaalf pagina's met

algemene informatie, interviews en uitgelichte activiteiten. Voor gedetailleerde informatie over de kerken - zoals openingstijden en exposities - kon de lezer een QR-code scannen die hen naar de Tsjerkepaad-website bracht.

Website

Op de in 2020 gepresenteerde nieuwe Tsjerkepaad-website werden in 2022 enkele verbeteringen doorgevoerd om het bezoeken ervan aantrekkelijker te maken: er kwam een bewegend welkomst-blok (filmpje), nieuws en activiteiten kregen een plekje op de voorpagina en iedere kerk kreeg uitgebreid de ruimte om eigen activiteiten te presenteren. Ook werden interviews met lokale vrijwilligers opgenomen.

Selfiewedstrijd

Tijdens de inspiratiemiddag voor vrijwilligers (zie pagina 9) opperde Ruurd Walinga een Tsjerkepaad-selfiewedstrijd: een oproep aan bezoekers om zichzelf zo creatief mogelijk vast te leggen op een zelfportretfoto voor op sociale media. We pakten de handschoenen op en kwamen meteen in seizoen 2022 met deze wedstrijd. Door de korte aanloop en de onbekendheid met sociale media van veel gastheren en dames is de wedstrijd niet optimaal gepromoot. Toch kwamen er zeven inzendingen binnen. Die van Gerdien de Bruijn werd geselecteerd voor de hoofdprijs, een overnachting in de kerk van Schettens (zie kader). In 2023 gaan we door met de wedstrijd, hopelijk dan met wat meer respons.

Gerdien de Bruijn

Een zelfportret vanuit de Sint Hippolytuskerk van Olterterp leverde Gerdien de Bruijn uit Brakel de hoofdprijs op bij de selfiewedstrijd. Op 28 oktober kwam ze met haar man Henco en hun kinderen Maarten en Alinda naar Fryslân om de prijs te verzilveren.

„Wij komen in heel veel kerken, maar er slapen hadden we nog nooit gedaan, dus dat was prachtig om eens mee te maken. Het was een geweldig uitstapje, we hebben echt genoten”, zegt Gerdien. Al sinds hun verkeringstijd komen Henco en zij iedere zomer één of meerdere zaterdagen naar Fryslân om van de openstelling van Friese kerken te profiteren. „Daar zijn we mee begonnen in 2005, het tweede seizoen van Tsjerkepaad. Na ons trouwen in 2006 zijn we er gewoon mee doorgedaan en ook met de kinderen erbij hebben we de traditie voortgezet.”

Een middag 'op Tsjerkepaad' is een ideale manier voor Henco om zijn verzameling foto's van buiten- en binnenkant, orgels et cetera van kerkgebouwen in Nederland uit te breiden. En Gerdien haalt stevast haar hart op in gesprekken met de gastheren- en dames en bezoekers. „Ik vind het altijd fascinerend wat een mooie ontmoetingen je dan hebt. Je komt eigenlijk altijd tot een écht gesprek, met mede-gelovigen of juist met mensen die niets met het geloof hebben, maar zich wél verbonden voelen met het kerkgebouw in hun dorp of stad. Ze hebben ook meestal mooie verhalen over de geschiedenis.”

Ook in Schettens hadden ze zo'n inspirerende en leerzame ontmoeting, in dit geval met kerkrentmeester en amateurhistoricus André A. Buwalda die het gezin onder meer de grafkelder liet zien waarin de resten van kolonel Schelte van Aysma (1578-1637) zijn bijgezet. Maarten en Alinda sliepen in de kerkzaal, dus boven de grafkelder. „Ik was nog een beetje bang dat de kinderen dat griezelig zouden vinden, maar ze hebben heerlijk geslapen”, zegt moeder Gerdien.

Zelf sliep ze met Henco in het eigenlijke gastenverblijf, de torenkamer. In het gebouw zijn ook een douche en toilet gemaakt en in de kerkzaal kun je relaxen in een speciaal lounge-gedeelte. „En 's ochtends hoorden we de deur open gaan, dat was de bakker die het ontbijt kwam brengen. Wat wil je nog meer? Ik vind dit echt zó'n goed idee! Door het gebouw op deze manier open te stellen bedruipt het in feite zichzelf en kan de kerkelijke gemeente het gewoon in bezit houden.”

Activiteiten in 2022

Opening

De opening was op 25 juni in de Rooms-Katholieke Sint Martinuskerk kerk van Sneek, met een feestelijk programma. De gasten kwamen op een rode loper de kerk binnen. Sible de Blaauw hield een inspirerend referaat over de wijding van rooms katholieke kerkgebouwen. Peter van der Weide en Bob vd Linde (orgel) en Marije Vijselaar (harp) zorgden voor mooie muzikale bijdragen. Na afloop stonden we in de tuin van de pastorie de hapjes en drankjes klaar en konden we elkaar verder ontmoeten. Een goed begin van een nieuw seizoen.

prof.dr. Sible de Blaauw (in pak) geeft uitleg over de Sint Martinuskerk in Sneek bij de seizoensopening

Fietstochten

Op de eerste zaterdag in juli werd een fietstocht gehouden, waarbij we weer een aantal gasten uit Duitsland (Ost-Friesland) konden begroeten. Omgekeerd deed een groep mensen uit onze provincie mee aan de jaarlijkse Kirch-turmtoer in de Krümmhornregio boven Emden, op de eerste zaterdag van september. Ook de Orgelfietstoer met Organum Frisicum was weer een groot succes, met veel belangstellenden en prachtig zomerweer.

Kleasterrûntsje

Dat was ook zo tijdens het Kleasterrûntsje vanuit Dokkum, op 13 augustus, met een route langs voormalige kloosters, georganiseerd door de regiogroep Noordoost van Tsjerkepaad. Geweldig om in dit deel van Fryslân door het landschap te wandelen of te fietsen en tussentijds een bezoek te brengen aan verschillende open kerken.

Zoeken naar Zin

Onder de titel 'Zoeken naar Zin' verzorgden het Jongeren-Tsjerkepaad en Stichting Alde Fryske tsjerken op 27 augustus een aantal activiteiten in de Doopsgezinde kerk van Leeuwarden en in Stadsklooster Jabixhûs.

Drieluiken door scholieren in Dokkum

Sluiting

De sluiting was op 17 september in de Grote Kerk in Hindeloopen. Deze keer werden we getraakteerd op een presentatie van de Hindelooper klederdracht en verhalen uit de geschiedenis van de kerk en de zeevaart. Het melodisch slagwerk-ensemble van CMV Oranje uit Bolsward zorgde voor de muzikale omlijsting.

Kleasterrûntsje vanuit Dokkum, hier nabij de stoepa van Hantum

Voorzitter Gerrit Groeneveld spreekt tijdens de seizoensafsluiting in de kerk van Hindeloopen

Inspiratiemiddag voor de vrijwilligers

Op zaterdag 7 mei hield Tsjerkepaad voor het eerst een inspiratiemiddag voor de vrijwilligers. Zo'n zeventig lokale coördinatoren en gastvrouwen en -heren kwamen naar De Oerdracht in Joure voor een komisch rollenspel o.l.v. cabaretier Ruurd Walinga, een referaat over 'kansen voor de open kerk' van ds. Teunard van der Linden en muziek van singer-songwriterduo Syta & Marije. De geslaagde middag, waar volop ervaringen werden gedeeld, werd afgesloten met een stampotbuffet.

Activiteiten van deelnemende kerken

Vrijwel alle deelnemende kerken deden iets extra's naast de openstelling op zaterdagmiddag, bijvoorbeeld een expositie, rondleidingen, torenbeklimmingen, een fiets- of wandeltocht of gelegenheid om het orgel te bespelen. In veel gevallen betrokken ze daarbij ook het jaarthema 'Kerk voor jong en oud'. Een kleine greep uit het aanbod:

Drieluiken in Dokkum

In de Grote Kerk van Dokkum exposeerden ruim honderd leerlingen van het Dockingacollege met drieluiken die de verbinding legden tussen het christelijke en het alledaagse. De tentoonstelling (ook op woensdag, vrijdag en zondag open) trok in totaal ruim tienduizend bezoekers.

Psalmen van Christa Rosier

De Doelhoftsjerke in Aldeboarn exposeerde een deel van het *Psalmenpalet* van Christa Rosier (1961-2011). Terwijl hun ouders de tien schilderijen bekeken, konden kinderen een speurtocht door de kerk maken op zoek naar dieren in onder meer de beschilderingen van het tongewelf.

Montmartre in Menaam

De hele zomer lang exposeerden lokale kunstenaars bij toerbeurt in de Lambertuskerk van Menaam, met als slotakkoord twee zaterdagen waarop schilderijen van Henk Helmantel te zien waren. Dankzij 'Montmartre in Menaam' ontvingen de Tsjerkepaad-vrijwilligers veel meer bezoekers dan in andere jaren.

Aandacht in de media

Het seizoen begon goed qua media-aandacht, toen de EO Visie bij een reportage vanuit Fryslân benadrukte dat bezoekers ook vooral moesten langsgaan bij de Tsjerkepaad-kerken. Niet veel later mocht voorzitter Gerrit Groeneveld bij de EO-radio vertellen over de zomerse openstelling van Friese kerken. De rest van de zomer lieten de landelijke media het wat afweten - op incidentele berichten in Nederlands Dagblad en Reformatorisch Dagblad na.

De regionale media toonden als vanouds hun warme belangstelling voor Tsjerkepaad. Met name het *Friesch Dagblad* pakte uit met vrijwel wekelijks grote foto's en verhalen over de provinciale Tsjerkepaad-activiteiten

en lokale initiatieven. Met name die laatste werden ook weer uitgebreid besproken in de streekbladen en op de lokale omroepen.

In de kranten en streekbladen van Mediahuis Noord kwam Tsjerkepaad volgens dekrantvantoen.nl ruim honderd keer aan de orde - in ongeveer veertig keer artikelen en verder in agenda-items.

Het is lastig te achterhalen in hoeverre andere lokale media onze persberichten en die van deelnemende kerken 'oppikken', maar we hebben de indruk dat ook zij zeer welwillend tegenover Tsjerkepaad staan. Het speelt natuurlijk in ons voordeel dat er in de zomer minder 'hard nieuws' is.

Jaarrekening 2022

Verlies- en winstrekening	2022 jaarverslag	2021 jaarverslag	2023 begroting
inkomsten			
subsidie provincie	15.522	15.300	16.000
bijdrage Fries Activiteiten Fonds	1.000		1.000
verkoop banieren	110		100
diversen, o.a. bijdragen fietstochten	404	108	500
Voorziening Jabiksrûntsjes		1.000	
TOTAAL	17.036	16.408	17.600

Verlies- en winstrekening	2022 jaarverslag	2021 jaarverslag	2023 begroting
uitgaven			
<u>materiaalkosten</u>			
gidsen, posters, flyers	3.461		4.000
jaarverslag	400	425	450
vlaggen		925	
project Wandelgids		1.264	7.000
<u>organisatiekosten</u>			
vergaderingen	736		1.000
reis- en bestuurskosten	3.127	1.720	3.000
bank- en bureaunkosten	241	394	300
website		1.108	100
<u>evenementen</u>			
opening	802	1.234	1.000
sluiting	884	953	1.000
diversen o.a. fietstochten	1.083	1.017	2.000
Ontmoetingsdag		66	
<u>PR</u>			
Jongeren-Tsjerkepaad			
PR-werkzaamheden	1.465		1.500
TOTAAL	12.199	9.106	21.350
RESULTAAT	4.837	7.302	-3.750

RECAPITULATIE	2022 jaarverslag	2021 jaarverslag	2023 begroting
Totale inkomsten	17.036	16.408	17.600
Totale uitgaven	12.199	9.106	21.350
SALDO	4.897	7.302	-3.750

AFREKENING STRUCTURELE SUBSIDIE PROVINCIE FRYSLAN

JAARREKENING 2021

Inkomsten	16.408
Af: uitgaven	9.106
<hr/>	
Subtotaal:	7.302
Af: naar bestemmingsreserve	3.500
Af: naar bestemmingsreserve	2.500
<hr/>	
Te verrekenen:	1.302

JAARREKENING 2022

Inkomsten	17.036
Af: uitgaven	12.199
<hr/>	
Te verrekenen 2022	4.837
Te verrekenen 2021	1.302
<hr/>	
TOTAAL TE VERREKENEN	6.139

Opmerking bij de jaarrekening 2022

In de jaarrekening 2021 is een bestemmingsreserve opgenomen van 3500 euro voor de Ontmoetingsdag in 2022. Op deze reserve is 2.727 afgeboekt.

In de jaarrekening ziet u dat geen bedrag is opgenomen. Hetzelfde geldt voor de vernieuwing van de website.

Wierum